Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0218

Poročilo Komisije o Severni Makedoniji za leto 2025

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 17. junija 2026 o poročilu Komisije o Severni Makedoniji za leto 2025 (2025/2254(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma med Evropskima skupnostma in njunimi državami članicami na eni strani ter Republiko Severno Makedonijo na drugi strani[1],

– ob upoštevanju prošnje Severne Makedonije za članstvo v Evropski uniji, predložene 22. marca 2004,

– ob upoštevanju sklepa Evropskega sveta z dne 16. decembra 2005, da se Severni Makedoniji podeli status države kandidatke za članstvo v EU,

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 18. julija 2022 o širitvi – Severna Makedonija in Albanija ter z dne 17. decembra 2024 o širitvi,

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1529 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. septembra 2021 o vzpostavitvi instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III)[2],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1449 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan[3],

– ob upoštevanju programa reform Severne Makedonije, ki ga je 23. oktobra 2024 odobrila Komisija v okviru instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. februarja 2020 z

---

1 UL L 84, 20.3.2004, str. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239(2)/oj.
2 UL L 330, 20.9.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 UL L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

naslovom Okrepitev pristopnega procesa – verodostojna perspektiva EU za Zahodni Balkan (COM(2020)0057),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 8. novembra 2023 z naslovom Novi načrt za rast za Zahodni Balkan (COM(2023)0691),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. marca 2024 o reformah in pregledih politik pred širitvijo (COM(2024)0146),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 8. julija 2025 o poročilu o stanju pravne države za leto 2025 (COM(2025)0900), ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije s poročilom o stanju pravne države za leto 2025 – poglavje o stanju pravne države v Severni Makedoniji (SWD(2025)0930),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 4. novembra 2025 o širitveni politiki EU za leto 2025 (COM(2025)0690), ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije s poročilom o Severni Makedoniji za leto 2025 (SWD(2025)0753),

– ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah in sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice,

– ob upoštevanju vrhov EU–Zahodni Balkan, ki so potekali v Sofiji, Zagrebu in na Brdu pri Kranju v letih 2018, 2020 oziroma 2021, ter izjav s teh vrhov,

– ob upoštevanju izjave z vrha EU-Zahodni Balkan, ki je potekal v Bruslju 17. decembra 2025,

– ob upoštevanju končnega poročila misije za opazovanje volitev Urada za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR) pri Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) z dne 23. septembra 2024 o predsedniških volitvah, ki so potekale 24. aprila 2024, in parlamentarnih volitvah, ki so potekale 8. maja 2024 v Severni Makedoniji,

– ob upoštevanju 19. srečanja stabilizacijsko-pridružitvenega odbora med Evropsko unijo in Republiko Severno Makedonijo,

– ob upoštevanju skupnih priporočil, sprejetih na 24. srečanju skupnega parlamentarnega odbora EU-Severna Makedonija, ki je potekalo 26. in 27. novembra 2025 v Strasbourgu,

– ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Severni Makedoniji, zlasti resolucije z dne 24. oktobra 2019 o začetku pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo in Albanijo[4],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 29. februarja 2024 o tesnejšem

---

4 UL C 202, 28.5.2021, str. 86.

povezovanju EU glede na prihodnjo širitev[5],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. marca 2026 o širitveni strategiji EU[6],

– ob upoštevanju Ohridskega okvirnega sporazuma iz leta 2001,

– ob upoštevanju pogodbe o prijateljstvu, dobrih sosedskih odnosih in sodelovanju med Bolgarijo in Severno Makedonijo, ki je bila podpisana 1. avgusta 2017 in ratificirana januarja 2018,

– ob upoštevanju končnega sporazuma o rešitvi sporov, opisanih v resolucijah Varnostnega sveta OZN št. 817 (1993) in št. 845 (1993), odpovedi začasnega sporazuma iz leta 1995 in vzpostavitvi strateškega partnerstva med Grčijo in Severno Makedonijo z dne 17. junija 2018, imenovanega tudi Prespanski sporazum,

– ob upoštevanju tretje konference OZN o standardizaciji geografskih imen iz leta 1977,

– ob upoštevanju dialoga s Severno Makedonijo po koncu spremljanja in ustreznega poročila, ki ga je parlamentarna skupščina Sveta Evrope sprejela 8. januarja 2026,

– ob upoštevanju šestega poročila o Severni Makedoniji, ki ga je Evropska komisija za boj proti rasizmu in nestrpnosti sprejela 29. junija 2023,

– ob upoštevanju skupnega delovnega dokumenta služb Komisije z naslovom Cilji in kazalniki za opredelitev okvira izvajanja akcijskega načrta za enakost spolov III (2021–2025) (SWD(2020)0284), priloženega skupnemu sporočilu Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 25. novembra 2020 z naslovom Akcijski načrt EU za enakost spolov III (GAP III) – ambiciozna agenda za enakost spolov in opolnomočenje žensk v zunanjem delovanju EU (JOIN(2020)0017), ter izvedbenega načrta na državni ravni za Severno Makedonijo,

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A10-0162/2026),

A. ker ima Severna Makedonija od leta 2005 status države kandidatke za članstvo v EU in je decembra 2023 uspešno zaključila pregled usklajenosti zakonodaje;

B. ker sta strateška zavezanost Severne Makedonije pristopu k EU in soglasje med političnimi strankami na nacionalni ravni neomajna, podpora državljanov članstvu v EU pa se je v primerjavi z letom 2024

---

5 UL C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.

6 Sprejeta besedila, P10_TA(2026)0077.

povečala za skoraj 10 % na 71 %;

C. ker širitvena politika EU ostaja strateška naložba v mir, demokracijo, stabilnost in blaginjo na evropski celini, verodostojnost pristopnega procesa pa je odvisna od strogih pogojev in pravične obravnave držav kandidatk; ker morajo države kandidatke v celoti izpolnjevati københavnska merila in spoštovati evropske vrednote; ker bi se morala dvostranska vprašanja reševati dvostransko in v skladu z mednarodnim pravom ter se ne bi smela uporabljati za blokiranje ali dodatno politiziranje širitvenega procesa; ker je verodostojnost širitvene politike EU odvisna tako od uresničevanja reform v državah kandidatkah kot od tega, da EU spoštuje svoje zaveze, ko so izpolnjeni vsi pogoji;

D. ker Parlament dosledno podpira evropsko perspektivo Severne Makedonije in ohranja stalen dialog z oblastmi Severne Makedonije, deležniki in civilno družbo, pri čemer poudarja, da so potrebne trajne reforme, spoštovanje demokratičnih vrednot, pravne države in človekovih pravic ter izpolnjevanje dogovorjenih zavez;

E. ker izseljevanje še naprej negativno vpliva na Severno Makedonijo, kar dolgoročno ogroža finančno vzdržnost osnovnih javnih storitev;

F. ker politična polarizacija, omejeno medstrankarsko sodelovanje in počasno izvajanje reform še naprej zmanjšujejo zaupanje in sodelovanje javnosti;

G. ker so zlasti v zapletenih zgodovinskih okoliščinah vprašanja jezika, identitete in kulture sama po sebi občutljiva; ker bi vključitev teh vprašanj v razprave o širitvi lahko zapletla in politizirala pristopni proces držav kandidatk, zato bi jo bilo treba obravnavati zadržano in odgovorno, na način, ki ohranja celovitost širitvene politike EU;

H. ker je Severna Makedonija dosegla merljiv, vendar počasen napredek pri izvajanju programa reform, ki zajema predvsem reforme na področjih, ki niso temeljna; ker izvajanje programa reform prispeva k modernizaciji in razvoju družbe, gospodarstva in institucij Severne Makedonije;

I. ker je Svet sklenil, da je brez nadaljnjega odlašanja ali dodatnih političnih odločitev pripravljen organizirati medvladno konferenco, takoj ko bo Severna Makedonija izpolnila svojo zavezo, da bo v skladu s svojimi notranjimi postopki dokončala potrebne ustavne spremembe;

J. ker so posamezne države članice EU izrazile svoja stališča o pogajalskem okviru Severne Makedonije;

K. ker bi morali Bolgarija in Severna Makedonija prihodnje odnose graditi na iskanju skupnega pristopa h komuniciranju o preteklosti in njenega obravnavanja, obenem pa oblikovati medsebojno spoštljivo kulturo spomina; ker bodo odnosi med prihodnjimi generacijami iz

Severne Makedonije in Bolgarije odraz izobraževalnih procesov v obeh državah;

1. ponovno poudarja, da v celoti podpira predanost Severne Makedonije članstvu v EU, ki temelji na jasnem in merljivem napredku ter strogih, a poštenih pogojih, in tudi potrebne preobrazbene spremembe, ki so potrebne, da bi bila izpolnjena merila za pristop; pozdravlja zavezanost države evropskemu povezovanju in spodbuja nadaljnja prizadevanja za napredovanje pri reformah, usklajenih z EU; vendar opozarja, da je napredek v pristopnih pogajanjih še vedno odvisen od vztrajnih in poglobljenih reform ter strogo temelji na dosežkih;

2. z obžalovanjem ugotavlja, da od zadnjega poročila ni bilo napredka; ugotavlja, da so za zagon reform potrebni obnovljena politična zavezanost in jasni ukrepi, vključno s potrebnimi ustavnimi spremembami, konstruktivnim medstrankarskim sodelovanjem in učinkovitim parlamentarnim nadzorom; se zaveda, da so ustavne spremembe pomembna, vendar razdiralna tema v državi, ki je na poti do neodvisne države premagala številne izzive; v zvezi s tem poudarja, da bi morali vsi politični deležniki, zavezani evropski poti države, nujno združiti moči za izvedbo potrebnih ustavnih sprememb, ki bodo omogočile odprtje prvega pogajalskega sklopa; opozarja, da bo medstrankarsko sodelovanje med pogajanji še naprej bistveno za usklajevanje nacionalne zakonodaje s pravnim redom EU;

3. pozdravlja nedavne politične signale v Severni Makedoniji o obnovitvi zaveze za izvajanje reform; vendar poudarja, da bo država ocenjena le na podlagi rezultatov izvedenih reform; poudarja, da pomanjkanje medstrankarskega sodelovanja za pospešitev ustavnih sprememb ni izgovor za odlašanje z drugimi potrebnimi reformami, ki bi koristile državi in njenim državljanom ne glede na njeno evropsko pot;

4. poziva države članice, Svet in Komisijo, naj zaščitijo predvidljivost in verodostojnost pristopnega procesa, tudi zato, da bi v državah širitve ohranili podporo javnosti za pristop; v zvezi s tem poziva Evropski svet in države članice, naj javno in nedvoumno sporočijo, da namerava Svet hitro in brezpogojno sprejeti pozitivno odločitev o začetku naslednje faze pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo, ko bodo izpolnjeni pogoji iz njegovih sklepov z dne 18. julija 2022; ugotavlja, da je Severna Makedonija ena od držav kandidatk, ki najdlje čakajo na pristop, saj ji je bil status kandidatke podeljen pred več kot dvema desetletjema; poudarja, da je Evropski svet večkrat preložil začetek pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo, kar je prispevalo k temu, da politični deležniki in državljani v državi negativno dojemajo obete za pristop k EU;

5. ponavlja poziv Evropskega sveta iz njegovih sklepov o Severni Makedoniji iz leta 2024, naj pospeši dokončanje ustavnih sprememb; opozarja, da je Svet ponovno potrdil svojo pripravljenost, da brez

nadaljnjega odlašanja ali dodatnih političnih odločitev skliče še eno medvladno konferenco, takoj ko bo Severna Makedonija izpolnila svojo zavezo v skladu s svojimi notranjimi postopki, in da je nato Svet v skladu s pogajalskim okvirom pripravljen čim prej odpreti prvi pogajalski sklop;

6. pozdravlja zavezanost državljanov Severne Makedonije vključevanju v EU in podporo, ki jo izkazujejo temu projektu dve desetletji po začetku procesa; poziva Komisijo, naj predstavi jasne predloge o tem, kako na čim več področjih uporabiti instrumente postopnega vključevanja in zagotoviti njihovo učinkovito izvajanje, vključno s tistimi iz načrta za rast za Zahodni Balkan, kot dopolnilo in ne kot nadomestilo za polnopravno članstvo, da bi državljanom Severne Makedonije že pred pristopom omogočili koristi vključevanja v EU;

7. opozarja, da je treba o začetku in zaključku pristopnih pogajanj kot glavnih političnih mejnikih v širitvenem procesu odločati soglasno; ponovno poziva, naj se popolnoma v skladu s Pogodbama povečajo zmogljivosti EU za ukrepanje s poenostavljenimi postopki, kot je uporaba glasovanja s kvalificirano večino v vmesnih fazah širitvenega procesa;

8. opozarja, da bi bilo treba dvostranske spore med državami reševati z odprtim dialogom, ki vključuje civilno družbo in strokovnjake, ter resničnim sodelovanjem, v dobri veri in v skladu z mednarodnim pravom, ter da se jih ne bi smelo instrumentalizirati v okviru pristopnega procesa;

9. poudarja, da so jezikovna, kulturna in nacionalna identiteta resnični temelji vsake države in da jih tretje strani ne bi smele postavljati pod vprašaj; poleg tega ugotavlja, da te zadeve ne bi smele vplivati na proces pristopa k EU, ki se osredotoča na izvajanje pravnega reda EU ter usklajevanje z vrednotami in načeli EU, kot so določeni v københavnskih merilih in načelih dobrih sosedskih odnosov, in ki bi moral temeljiti na objektivnih merilih in izključno na dosežkih; odločno zavrača etnonacionalistično retoriko, tudi s strani političnih akterjev, ki spodbuja delitve ter ogroža dobrososedske odnose in odnose med etničnimi skupinami in skupnostmi; poziva EU, naj okrepi prizadevanja za omejitev te retorike in njenega učinka;

10. pozdravlja stabilnost medetničnih odnosov v Severni Makedoniji in izvajanje Ohridskega okvirnega sporazuma, med drugim z mehanizmi pravične zastopanosti; poziva vse akterje, naj ohranijo temelje stabilnosti in integritete države, spodbujajo odnose, sodelovanje in izmenjave med etničnimi in manjšinskimi skupinami ter drugimi skupnostmi ter se izogibajo razdiralni retoriki;

11. je seznanjen s sklepom ustavnega sodišča Severne Makedonije z dne 18. septembra 2024 o razveljavitvi nekaterih določb o kvotah za predstavnike albanskih in drugih skupnosti v javnih institucijah; poudarja, da bi morala uprava države odražati njeno večetnično

sestavo; poziva oblasti, naj poskrbijo za ustrezno in pravično zastopanost vseh skupnosti v skladu z Ohridskim okvirnim sporazumom ter spremenijo in izvajajo zadevni osnutek zakona popolnoma v skladu z mnenjem Beneške komisije in standardi EU; poziva oblasti Severne Makedonije, naj hitro rešijo vprašanje uporabe albanskega jezika za državne izpite, da bi zagotovile praktično izvajanje Ohridskega okvirnega sporazuma tako v duhu kot črki zakona, in naj študentskih protestov ne prikazujejo neusmiljeno kot politično motivirane ali kot destabilizacijski dejavnik;

12. ugotavlja, da je stabilizacijsko-pridružitveni odbor nedavno pozdravil napredek pri izpolnjevanju meril za odprtje sklopa temeljnih prvin prek časovnih načrtov za reformo javne uprave in za poglavja o pravni državi; spodbuja Severno Makedonijo, naj pripravi in dokonča vse delo v zvezi z merili za odprtje sklopa temeljnih prvin v preglednem in smiselnem postopku posvetovanja z vsemi ustreznimi deležniki, vključno s civilno družbo;

Delovanje demokratičnih institucij

13. ugotavlja, da demokratične institucije v Severni Makedoniji sicer delujejo zadovoljivo, vendar je politična polarizacija še vedno prisotna in povzroča zamude pri prepotrebnih reformah in imenovanjih; obžaluje, da ni bilo poskusov za sprejetje ustavnih sprememb, h katerim se je država zavezala in ki so potrebne za odprtje sklopa o temeljnih prvinah; poziva vse politične stranke, zastopane v skupščini Republike Severne Makedonije, naj presežejo ostro retoriko kampanje in si skupaj prizadevajo, da bi dosegle dogovor o potrebnih reformah; poziva institucije EU in države članice, naj povečajo prizadevanja za lažje reševanje tega vprašanja, tudi s tehnično pomočjo in spodbujanjem dialoga;

14. poudarja, da bi bilo treba dodatno poostriti parlamentarni nadzor nad izvršilno oblastjo, in poziva k okrepljenim mehanizmom nadzora, vključno z večjo udeležbo opozicijskih strank in akterjev civilne družbe;

15. pozdravlja dejstvo, da so bile lokalne volitve, ki so potekale oktobra in novembra 2025, na splošno konkurenčne in da je volilna uprava kljub nekaterim postopkovnim pomanjkljivostim večinoma učinkovito vodila priprave na volitve; ugotavlja, da celovita volilna reforma še vedno ni bila izvedena; ponovno poziva, naj se priporočila OVSE/ODIHR in Beneške komisije, ki še niso bila uresničena, izvedejo na pregleden način, pri čemer naj sodelujejo vsi ustrezni deležniki; poleg tega poziva k večji preglednosti v zvezi s financiranjem in stroški političnih strank in političnim oglaševanjem, tako v tradicionalnih medijih kot na spletu, zlasti v družbenih medijih; poziva Severno Makedonijo, naj odpravi regulativne vrzeli, ki omogočajo prikrito vplivanje na volitve, zlasti z ureditvijo spletnega političnega oglaševanja, vključno z obvezno navedbo sponzorjev, preglednostjo izdatkov in smiselnim razkritjem meril za

ciljno usmerjanje, ter z obravnavo financiranja s strani tretjih oseb in kanalov za porabo sredstev, povezanih s kampanjo; poziva k pravičnemu državnemu financiranju ter k enakemu dostopu vseh političnih strank in neodvisnih kandidatov do medijev;

16. poziva k dejanskemu in smiselnemu političnemu opolnomočenju žensk na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, da bi povečali njihovo udeležbo v volilnem procesu in pri političnem odločanju; nadalje priporoča uvedbo spolnih kvot, kjer še niso vzpostavljene, da se poskrbi za spoštovanje zaveze glede uravnotežene zastopanosti spolov, določene v nacionalni strategiji za enakost spolov;

17. priznava, da je bil pri reformi javne uprave in digitalni preobrazbi dosežen zmeren napredek, s čimer sta se povečali preglednost in učinkovitost v javnem sektorju, tudi z nedavno sprejeto zakonodajo o elektronski identifikaciji, ki je v skladu s predpisi EU; vendar ugotavlja, da so potrebna nadaljnja prizadevanja, vključno z reformami lokalne samouprave in odločnejšim izvajanjem strategije javne uprave za obdobje 2023–2030, ki bi lokalnim upravam omogočila, da državljanom ponudijo boljše storitve, razvijejo in izvajajo lokalne in regionalne razvojne strategije ter zagotovijo potrebne upravne zmogljivosti;

18. poziva k nadaljnji depolitizaciji javne uprave in celovitemu izvajanju postopkov zaposlovanja na podlagi dosežkov in izbirnih postopkov za višje vodstvo v skladu s standardi EU;

19. pozdravlja nedavno imenovanje novega varuha človekovih pravic; pozitivno ocenjuje obliko javnih posvetovanj za imenovanja na javne funkcije, ki povečujejo preglednost in javni nadzor; vendar izraža zaskrbljenost zaradi znakov političnega favoriziranja v postopku imenovanja članov komisije za preprečevanje diskriminacije in zaščito pred njo; poudarja, da morajo organi za enakost delovati neodvisno in brez političnega vmešavanja;

Mediji in civilna družba

20. pozdravlja dejstvo, da Severna Makedonija zagotavlja ustrezna pravna jamstva za svobodo izražanja; vendar ugotavlja, da so potrebne nadaljnje izboljšave, s katerimi bi se ustvarilo resnično ugodno okolje za svobodne in neodvisne medije; poziva medije, naj ravnajo preudarno pri objavljanju retorike, ki bi lahko ogrozila odnose med etničnimi skupinami in skupnostmi; poudarja, da morajo platforme družbenih medijev izboljšati moderiranje vsebin, zlasti v zvezi z etničnim sovražnim govorom; poleg tega spodbuja razvoj lokalnih in regionalnih zasebnih medijev;

21. ugotavlja, da je učinkovito izvajanje pravnih določb za zaščito novinarjev še vedno izziv, zlasti v primerih spletnega nadlegovanja in nasilja na podlagi spola, uperjenega proti novinarkam; je zaskrbljen, ker odsotnost posebne zakonodaje za preprečevanje strateških tožb za onemogočanje udeležbe javnosti (tožbe SLAPP) in omejena

ozaveščenost sodnikov, odvetnikov in novinarjev o tem vprašanju še vedno ovirata učinkovito zaščito novinarjev in javnih kritikov pred tožbami SLAPP; poudarja, da je treba sprejeti nacionalno zakonodajo, usklajeno z direktivo proti strateškim tožbam za onemogočanje udeležbe javnosti[7]; izraža zaskrbljenost zaradi socialno-ekonomske negotovosti medijskih delavcev, pri čemer je posebno zaskrbljen zaradi žensk, ki delajo v medijih; poziva uradnike organov kazenskega pregona in sodstva, naj zagotovijo učinkovite preiskave in sankcije za napade, grožnje, nadlegovanje in izvajanje pritiska na novinarje, s posebnim poudarkom na novinarkah; poziva ustrezne organe, naj proaktivno preprečujejo in sistematično preganjajo vse primere sovražnega govora, kaznivih dejanj iz sovraštva in ustrahovanja ter naj temeljito preiščejo s tem povezane napade in zagotovijo varnost in zaščito njihovih žrtev, kot so novinarji, pripadniki manjšin, skupnosti in druge ranljive skupine;

22. z zaskrbljenostjo opaža, da je lastništvo medijev vse bolj koncentrirano in da obstajajo tveganja skritega nadzora prek posrednikov; poziva, naj se uvedejo strožji zaščitni ukrepi za uredniško neodvisnost, pregledne prakse državnega oglaševanja in zaščito novinarjev; poudarja, da je nujno treba izvesti učinkovito reformo medijev in sprejeti učinkovite ukrepe za preprečevanje koncentracije, vključno s popolno preglednostjo lastništva medijev in dodeljevanja javnih sredstev za državno oglaševanje, ter poskrbeti za skladnost s pravili o konkurenci, državni pomoči in pravicah intelektualne lastnine; poudarja, da je pluralnost medijev bistvena za demokratično odpornost; poudarja, da je treba povečati neodvisnost in zmogljivosti medijskega regulatorja, javne radiotelevizije in regulatorja za elektronske komunikacije;

23. izraža zaskrbljenost zaradi strateškega prevzema ključnih televizijskih postaj in novičarskih portalov, ki so ga izvedli vodstveni delavci madžarskih medijev, kar je omogočilo prodor protievropskega diskurza v javne razprave v Severni Makedoniji;

24. izraža resno zaskrbljenost zaradi nenehnih poskusov izkrivljanja javne razprave ter zmanjševanja zaupanja v demokratične institucije in evropsko pot države z usklajenim manipuliranjem informacijskega okolja, vključno z dejavnostmi prikritega vplivanja in zlonamernimi diskurzi; poziva EU in njene države članice, naj si še naprej prizadevajo za podporo Severni Makedoniji v boju proti zlonamernemu tujemu vmešavanju v državi, tudi z nudenjem tehnične pomoči; poudarja, da zlonamerni tuji vpliv slabi verodostojnost institucij in polarizira družbo; poziva organe, naj v

---

[7] Direktiva (EU) 2024/1069 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o zaščiti oseb, ki se udejstvujejo pri udeležbi javnosti, pred očitno neutemeljenimi tožbenimi zahtevki ali zlorabljenimi sodnimi postopki („strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti“) (UL L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

skladu z razvijajočimi se standardi EU za zaščito demokratičnih procesov vzpostavijo celovit in institucionaliziran okvir za demokratično odpornost z jasno opredeljenimi odgovornostmi, rednimi ocenami tveganja in javnim poročanjem; poleg tega poziva k izboljšanju medijske in digitalne pismenosti, spodbujanju preverjanja dejstev, boju proti vsem oblikam sovražnega govora in večanju odpornosti proti hibridnim grožnjam, ki ogrožajo demokratične vrednote in cilj države, da postane članica EU;

25. ugotavlja, da je pomanjkanje možnosti za pristop k EU v zadnjih letih ustvarilo prostor za avtoritarne akterje, da povečajo svoje delovanje v državi; zato spodbuja pregledno in na dejstvih temelječe javno obveščanje o reformah, povezanih z EU, in o pristopnem procesu, da bi ohranili široko podporo družbe in se borili proti dezinformacijam; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj z makedonsko javnostjo učinkoviteje komunicira o vztrajnem pomanjkanju politične volje za pospešitev reform, ki bi obravnavale vprašanja, ki zadevajo vse državljane Severne Makedonije;

26. pozdravlja splošno spodbudno okolje za organizacije civilne družbe, hkrati pa poudarja, da je treba civilno družbo bolj vključiti v prednostna področja in javne posvete; je seznanjen s ponovno vzpostavitvijo Sveta za sodelovanje med vlado in civilno družbo; poziva k preglednemu javnemu financiranju organizacij civilne družbe ter izboljšanju zakonodaje in njeni uskladitvi z mednarodnimi standardi, kot so priporočila Beneške komisije in Evropske komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti; poudarja, da je pomembno omogočiti vključujoča posvetovanja z organizacijami civilne družbe in preglednost v tem postopku; poziva Komisijo, naj podpre organizacije civilne družbe, ki temeljito spremljajo in po potrebi kritizirajo izvajanje reform, povezanih z EU;

Temeljne pravice

27. poudarja obveznost vseh držav članic Sveta Evrope, da nemudoma izvršijo še neizvršene sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice; poudarja, da bi morale biti vse zakonodajne spremembe skladne z mednarodnimi standardi in priporočili Beneške komisije ter v skladu s priporočilom Evropske komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti, vključno z zakonom o združenjih in fundacijah ter izvajanjem sodnih odločb v zvezi z registracijo združenj;

28. ugotavlja, da je splošni pravni okvir za temeljne pravice v veliki meri skladen z evropskimi standardi; vendar poziva vlado Severne Makedonije, naj okrepi njegovo izvajanje v praksi, zlasti z izboljšanjem institucionalnega okvira za enakost spolov in nudenjem učinkovitih mehanizmov za zaščito pred nasiljem na podlagi spola in nasiljem v družini, dostopom do zdravstvenih storitev in dodelitvijo zadostnih sredstev za storitve za podporo žrtvam; poziva k dokončnemu sprejetju zakona o enakosti spolov, zakona o delovnih razmerjih ter zakona o preprečevanju nadlegovanja na delovnem

mestu in zaščiti pred njim v skladu z mednarodnimi standardi in pravnim redom EU, da bi izboljšali kakovost življenja žensk z obravnavanjem ključnih vprašanj enakosti spolov, zlasti v zvezi z dostopom do političnega, gospodarskega in družbenega življenja;

29. pozdravlja spremembe kazenskega zakonika iz leta 2023, s katerimi se je nacionalna zakonodaja uskladila z Istanbulsko konvencijo; zlasti poudarja prehod na opredelitev posilstva na podlagi odsotnosti privolitve ter izrecno priznavanje nasilja na podlagi spola; pozdravlja tudi spremembe iz leta 2026, s katerimi se je povečal pregon nasilja v družini in nasilja na podlagi spola ter inkriminiralo razširjanje intimnih posnetkov brez privolitve; meni, da te reforme pomenijo pomembno uskladitev z evropskimi standardi;

30. poudarja, da si je treba še naprej prizadevati za izboljšanje položaja manjšinskih skupnosti, tudi v zvezi z uporabo jezikov, ter za boj proti diskriminaciji in za spodbujanje raznolikosti; pozdravlja napredek, ki je bil dosežen pri akcijskem načrtu za varstvo pravic pripadnikov manjšin ali skupnosti, in spodbuja Severno Makedonijo, naj ga dokonča na vključujoč način ter določi jasna merila, merljive kazalnike in namenski mehanizem za spremljanje, da bi omogočili učinkovito zaščito pred diskriminacijo in izboljšali temeljne pravice vseh državljanov Severne Makedonije; poziva ustrezne politične deležnike, naj se vzdržijo uporabe polarizirajočega in zaostrujočega se izražanja, ki bi lahko vplival na odnose med skupnostmi in manjšinami;

31. poudarja, da je etnična in kulturna raznolikost Severne Makedonije neprecenljiva prednost, ki bi jo bilo treba spremeniti v vir moči, s katerim bi se še dodatno utrdilo demokratično in vključujoče upravljanje ter pospešila pot Severne Makedonije k članstvu v EU; spodbuja Severno Makedonijo, naj v svojo ustavo vključi vse svoje etnične skupnosti, spodbuja vključevanje, varuje raznolikost, se bori proti diskriminaciji in krepi socialno kohezijo v skladu z evropskimi vrednotami in demokratičnimi načeli ter v celoti zagotavlja enake pravice in priložnosti za vse;

32. poziva k večjim prizadevanjem za odpravo vztrajne socialno-ekonomske izključenosti Romov; poziva oblasti, naj poskrbijo za učinkovito izvajanje strategije za vključevanje Romov z merljivimi kazalniki, ustreznim institucionalnim spremljanjem in ustrezno dodelitvijo proračunskih sredstev; izraža zaskrbljenost, ker se v nekaterih občinah nadaljuje praksa segregacije v šolah, ter poziva k proaktivnim ukrepom za odpravo segregacije;

33. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da skoraj ni bilo napredka pri zmanjševanju ovir, s katerimi se invalidi srečujejo pri večini vidikov življenja; spodbuja večja prizadevanja za dokončanje pravnega in institucionalnega okvira za pravice invalidov ter izboljšanje njegovega izvajanja in izvrševanja; ugotavlja, da zaradi pomanjkanja sredstev obstajajo stalni strukturni izzivi pri delu komisije Severne

Makedonije za preprečevanje diskriminacije in zaščito pred njo;

34. poziva k izboljšanju pravnega varstva pravic LGBTIQ+ oseb in k obravnavi sovražnega govora proti skupnosti, tudi na spletu; je globoko zaskrbljen zaradi stopnjevanja sovraštva do oseb LGBTIQ+ in organizacij civilne družbe v Severni Makedoniji;

35. poziva vse politične akterje, naj spremenijo zakon o matičnem registru, omogočijo hitro, dostopno in neovirano pravno priznanje spola ter vzpostavijo pregleden pravni postopek v skladu z mednarodnimi standardi in ustrezno sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice iz leta 2019;

36. poziva organe, naj v zakon o primarnem izobraževanju ponovno vključijo ključno protidiskriminacijsko terminologijo in ponovno uvedejo določbe o obveznem poročanju o nasilju v šolah, da bi zaščitili ranljive skupine;

37. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je treba nujno obravnavati življenjske razmere v zaporih v Severni Makedoniji;

38. pozdravlja tesnejše sodelovanje pri upravljanju meja in poziva Severno Makedonijo, naj izboljša upravljanje migracij, se bori proti kriminalnim mrežam tihotapcev migrantov, trgovcev z ljudmi in drugih vrst organiziranega kriminala, izboljša usklajenost s pravnim redom EU ter obravnava stalne izzive pri obravnavanju zakonitih in nedovoljenih migracij, pri tem pa v celoti spoštuje človekove pravice in mednarodno pravo; poudarja, da je treba preprečiti nezakonito zavračanje na mejah Severne Makedonije;

39. izreka pohvalo vladi Severne Makedonije za hiter odziv na antisemitski napad s požigom 12. aprila 2026 na stavbo judovske skupnosti v Skopju;

Pravna država

40. izraža zaskrbljenost, ker pravosodni sistem, neodvisnost sodišč in tožilstva ter prizadevanja za krepitev pravne države in protikorupcijskih okvirov niso dosegli zadovoljivega napredka; poziva politične deležnike, naj se nujno vzdržijo političnega vmešavanja v sodstvo; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da obstajajo globoke strukturne pomanjkljivosti in negativni trendi pri delovanju sodstva, vključno z nezadostnim financiranjem in zaposlovanjem v pravosodnih institucijah, kar ogroža njegovo neodvisnost; zato poziva Severno Makedonijo, naj pospeši izvajanje strategije za reformo pravosodja za obdobje 2024–2028;

41. poudarja, kako pomembno je zaščititi integriteto in neodvisnost sodstva, tudi z izboljšanjem sodnega sveta v skladu s priporočilom in mnenjem misije Beneške komisije za medsebojni strokovni pregled iz leta 2023;

42. izraža zaskrbljenost, ker so spremembe kazenskega zakonika v Severni Makedoniji, s katerimi so se skrajšali zastaralni roki in zmanjšale kazni za korupcijo na visoki ravni in zlorabo položaja, ogrozile tekoče sodne postopke, vključno z odmevnimi primeri, kar je ustvarilo vtis, da ugledni politični akterji niso kaznovani, in dodatno oslabilo zaupanje javnosti v sodstvo;

43. poziva pristojne organe, naj zagotovijo ustrezno nadaljnje ukrepanje v zvezi s primeri morebitnih kaznivih dejanj iz sovraštva, tudi tistimi, ki so povezani z etničnimi skupinami in skupnostmi;

44. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da ni bilo napredka pri preprečevanju korupcije in boju proti njej ter da je še vedno razširjena na številnih področjih; poudarja, da še vedno obstaja velika in nepojasnjena vrzel med uradno objavljenimi preiskavami korupcije in sodnimi ugotovitvami o krivdi v primerih korupcije na visoki ravni; poziva vlado Severne Makedonije, naj izboljša izvajanje nacionalne strategije za preprečevanje korupcije in nasprotij interesov ter sprejme nov kazenski zakonik, ki bo usklajen s pravnim redom EU in mednarodnimi standardi; poleg tega poziva k večji zaščiti žvižgačev, saj je še vedno nezadostna, kar posameznike odvrača od prijavljanja primerov korupcije; kljub temu pozdravlja dejavno sodelovanje Severne Makedonije v mednarodni pogodbi o izmenjavi podatkov za preverjanje izjav o premoženjskem stanju, s čimer je država postala regionalna referenčna točka v tem mehanizmu;

45. poziva k pravočasnemu sprejetju celovite protikorupcijske strategije za obdobje 2026–2030 z jasnimi odgovornostmi in merljivimi cilji ter k izvajanju neizpolnjenih priporočil Skupine držav proti korupciji (GRECO);

46. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da zamude v sodnih postopkih in omejitve virov še naprej ovirajo vzpostavitev zanesljive evidence o primerih korupcije na visoki ravni; poziva zlasti k preiskavam in pravnomočnim obsodbam v primerih korupcije na visoki ravni, kar bi lahko služilo kot primer, da se korupcija obravnava na vseh ravneh in da ne ostaja nekaznovana;

47. ugotavlja, da je zaznana stopnja zaupanja v sodstvo še vedno zelo nizka in da je treba storiti več, da bi preprečili neprimerno vplivanje in ustrahovanje;

48. poziva Severno Makedonijo, naj si bolj prizadeva za boj proti pranju denarja;

49. poziva k bolj usklajenim prizadevanjem za učinkovit boj proti organiziranemu kriminalu; poziva vlado Severne Makedonije, naj nacionalno zakonodajo o orožju, prepovedanih drogah in psihotropnih snoveh uskladi s pravnim redom EU;

50. spodbuja nacionalne organe, naj vzpostavijo celovit okvir podpore za ženske, ki so preživele nasilje na podlagi spola, vključno z nudenjem

zakonsko zajamčene finančne pomoči, brezplačne pravne pomoči in oprostitvijo sodnih stroškov, ustanovitvijo državnega sklada za kritje neplačane preživnine za otroke ter s povečanjem naložb v ekonomsko opolnomočenje žensk s ciljno usmerjenim usposabljanjem, socialnimi podjetji in lokalnimi pobudami za zaposlovanje;

Družbeno-gospodarske reforme

51. podpira nenehna prizadevanja, da bi se posodobilo gospodarstvo, odpravila neskladja v spretnostih, okrepilo digitalno gospodarstvo ter izboljšalo poslovno okolje, kar je skladno z odzivom na konkurenčne pritiske na notranjem trgu EU; poudarja, da je trajnostna gospodarska rast odvisna od pravne države, predvidljivosti sodstva in učinkovitih ukrepov proti korupciji; poziva k izvajanju sistemskega zakona o proračunu za leto 2023, s katerim so bila uvedena fiskalna pravila in fiskalni svet ter okrepljen srednjeročni proračunski postopek;

52. poudarja, da je treba reševati socialne izzive, pripraviti visokokakovostne politike zaposlovanja, spodbujati socialno konvergenco k standardom EU ter doseči napredek v zvezi z evropskim stebrom socialnih pravic;

53. pozdravlja, da so bili storjeni prvi koraki pri izvajanju programa reform in večletnega delovnega programa v okviru instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan, ki je na dobri poti, da državljanom prinese konkretne koristi; spodbuja Severno Makedonijo, naj še naprej izvaja program reform; poudarja, da je treba znatno pospešiti in uresničiti program reform, zlasti sklop temeljnih prvin; poudarja, da mora izplačevanje sredstev še naprej strogo temeljiti na izpolnjevanju dogovorjenih ciljev reform in mejnikov; pozdravlja sprejetje celovitega okvira za kibernetsko varnost ter posodobljenega zakona o elektronskih dokumentih, elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja; pozdravlja objektiven in na dejstvih temelječ način, na katerega je Komisija ocenila dosedanje izvajanje reformnih ukrepov; toplo pozdravlja nedavno izplačilo 65,7 milijona EUR Severni Makedoniji v okviru instrumenta za reforme in rast, potem ko je bilo pozitivno ocenjeno izvajanje reform, zlasti na področju digitalizacije in izobraževanja;

54. poziva EU in Severno Makedonijo k okrepljenemu nadzoru in dejanski udeležbi organizacij civilne družbe, poslovnih združenj in socialnih partnerjev v vseh fazah instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan, vključno z oblikovanjem reformnih ukrepov, izvajanjem projektov in spremljanjem rezultatov; priznava, da je treba izboljšati poslovno ozračje in delovanje tržnega gospodarstva; poziva k večji osredotočenosti na ukrepe za odpravo izkrivljanj trga in ukrepe socialne zaščite; poziva, naj se več pozornosti nameni negativnim demografskim trendom in boju proti sivi ekonomiji ter njenim negativnim socialnim in fiskalnim učinkom;

55. poziva organe, naj v zakonodaji in praksi zaščitijo neodvisnost in legitimno vlogo reprezentativnih sindikatov ter poskrbijo za spoštovanje temeljnih pravic delavcev, vključno s kolektivnimi pogajanji; prav tako poziva organe, naj zagotovijo konstruktiven in smiseln dialog s sindikati za reševanje nujnih vprašanj, kot so plače, delovni pogoji in socialna zaščita, tudi v zvezi s platformnim delom;

56. priznava, da sta kulturni in ustvarjalni sektor strateško pomembna ter da je potreben stabilen okvir za avtorske pravice, usklajen z EU; poziva Severno Makedonijo, naj zagotovi pravično plačilo za avtorje in izvajalce, uskladi kolektivno upravljanje pravic s pravnim redom EU in okrepi ukrepe proti piratstvu; poudarja, da šibka zaščita imetnikov pravic ogroža trajnost medijev in razvoj visokokakovostnih avdiovizualnih vsebin;

57. poziva, naj se še naprej izvajajo strategije za aktivacijo mladih, dolgotrajno brezposelnih, nizko kvalificiranih posameznikov in prikrajšanih skupin na trgu dela, kot so ženske, invalidi, Romi in Egipčani;

58. spodbuja k okrepitvi mladinske politike s spremembo zakona o udeležbi mladih in mladinskih politikah, vzpostavitvijo učinkovitega spremljanja in namenske proračunske oznake ter izboljšanjem lokalnih mladinskih struktur;

59. pozdravlja vključitev Severne Makedonije v geografsko področje uporabe enotnega območja plačil v eurih (SEPA);

60. toplo pozdravlja predlog Komisije in pooblastilo Sveta za začetek pogajanj o razširitvi režima „gostovanja kot doma“ na Albanijo, Bosno in Hercegovino, Kosovo, Črno goro, Severno Makedonijo in Srbijo ter poziva Komisijo in partnerice z Zahodnega Balkana, naj hitro sprejmejo potrebne ukrepe za vzajemno odprtje trgov gostovanja EU in partneric z Zahodnega Balkana; poudarja, da bi se s širitvijo območja „gostovanje kot doma“ na Zahodni Balkan ustvarile konkretne koristi tako za državljane kot podjetja, saj bi se spodbudili stiki med ljudmi, utrdile gospodarske vezi, podprle izobraževalne izmenjave in pospešil turizem;

61. poziva Severno Makedonijo, naj se uskladi s pravnim redom EU o pregledovanju neposrednih tujih naložb;

Okolje, biotska raznovrstnost, energija in promet

62. poziva, naj se povečajo naložbe v prometno in energetsko infrastrukturo ter doseže napredek pri prizadevanjih za približanje prometne, energetske in okoljske zakonodaje standardom EU; poziva, naj se nacionalna zakonodaja uskladi s pravili EU o pravicah potnikov; poudarja, da je treba okrepiti povezljivost in zagotoviti neovirane trgovinske tokove, zlasti v cestnem prometu; poziva k uvedbi sistema vstopa/izstopa EU, pri čemer je treba upoštevati njegov vpliv na poklicne voznike in dobavne verige;

63. poudarja, kako pomembne so čezmejne povezave, kot sta koridorja vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T) VIII in X, saj so ključne za izboljšanje gospodarskega sodelovanja s sosednjimi državami in povečanje medosebnih stikov; pričakuje, da se bodo sprejete zaveze učinkovito izvajale; pozdravlja sporazum med Bolgarijo in Severno Makedonijo o gradnji čezmejnega železniškega predora, ki pomeni odločilen korak pri dokončanju železniške povezave vzdolž koridorja VIII; je seznanjen s strateškim pomenom koridorja VIII za geostrateško avtonomijo EU in Nata, saj gre za ključno logistično pot vzdolž Natovega južnega boka;

64. pozdravlja, da je bila maja 2025 sprejeta energetska zakonodaja, vendar poudarja, da je država še vedno močno odvisna od premoga; poziva k hitremu uvajanju energije iz obnovljivih virov in večjemu poudarku na energijski učinkovitosti, zlasti za stavbe;

65. obžaluje, da je bil na področju okoljske zakonodaje dosežen le majhen napredek; predvsem poziva, naj se obvezno sprejmejo ukrepi, s katerimi bi obravnavali kakovost zraka in vode ter upravljanje odpadnih voda, kar vključuje povečana in jasno namenjena nacionalna sredstva za infrastrukturo za oskrbo z vodo in sanitarno infrastrukturo na urbanih in podeželskih območjih, vključitev vaških vodovodnih sistemov v javne komunalne storitve, kjer je to izvedljivo, z jasno dodeljenimi institucionalnimi odgovornostmi, zagotavljanje rednih sanitarnih in laboratorijskih kontrol z javnim razkritjem rezultatov ter povečanje inšpekcijskega nadzora, vključno z uvedbo sankcij za neregulirane, slabo vzdrževane ali onesnažujoče sisteme;

66. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so ravni onesnaženosti zraka še naprej visoke, zlasti v mestnih območjih, kar je močno povezano z zgorevanjem premoga in proizvodnjo cementa; v zvezi s tem izraža resno zaskrbljenost zaradi novega zakona o nadzoru industrijskih emisij in poziva organe, naj ga spremenijo na podlagi preglednega in vključujočega javnega postopka, v katerega bodo vključeni vsi ustrezni deležniki, zlasti okoljski strokovnjaki in organizacije civilne družbe; poudarja, da je nujno treba izboljšati kakovost zraka v mestih, tudi z ukrepi, kot sta uvedba območij z nizkimi emisijami in nabava sodobnih vozil za javni prevoz, ki manj onesnažujejo okolje;

67. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je bil pri izvajanju horizontalne okoljske zakonodaje dosežen le omejen napredek, in poziva Severno Makedonijo, naj v celoti uskladi in učinkovito izvaja direktivo o presoji vplivov na okolje[8] in direktivo o strateški okoljski presoji[9],

---

8 Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 26, 28.1.2012, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

9 Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L 197, 21.7.2001, str. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

vključno s sekundarno zakonodajo v zvezi z malimi hidroenergetskimi projekti;

68. poziva vlado Severne Makedonije in lokalne organe, naj okrepijo ukrepe na področju biotske raznovrstnosti, vzpostavijo učinkovito pravno zaščito za območja smaragdne mreže, določena v skladu z Bernsko konvencijo, ter pospešijo opredelitev in določitev prihodnjih območij Natura 2000; poziva vlado Severne Makedonije, naj da prednost sprejetju novega zakona o varstvu narave in ga pospeši, da bi nadomestila zastareli pravni okvir ter zagotovila popolno uskladitev z direktivama EU o habitatih[10] in o pticah[11];

69. pozdravlja stalno sodelovanje Severne Makedonije s Kosovom in Albanijo pri čezmejnem narodnem parku Šar planina; ponovno poudarja, da je nujno treba sprejeti zakon o ponovni razglasitvi narodnega parka Mavrovo ter dokončati in učinkovito izvajati njegov načrt upravljanja; spodbuja vključitev Jablanice na nacionalni seznam zavarovanih območij; poziva Severno Makedonijo, naj razvije in izvaja nacionalni akcijski načrt in načrt upravljanja za ohranitev balkanskega risa, ki bosta usklajena z regionalno strategijo, pri tem pa naj sodeluje s sosednjimi državami, tudi da bi ohranili ekološko povezljivost med ključnimi habitati, vključno z Mavrovom in Jablanico, ter čezmejnimi območji;

Regionalno sodelovanje in zunanja politika

70. pozdravlja dragocen in pomemben prispevek Severne Makedonije k regionalnemu sodelovanju in stabilnosti z njenim sodelovanjem v regionalnih gospodarskih in diplomatskih pobudah, kot so berlinski proces, novi načrt za rast za Zahodni Balkan in izvajanje sporazumov o skupnem regionalnem trgu;

71. poziva k dosledni zavezanosti dialogu in sodelovanju s sosednjimi državami za krepitev regionalne stabilnosti in spodbujanje medsebojnega zaupanja; poziva, naj se še naprej spodbujajo medosebni stiki v jugovzhodni Evropi; poudarja, kako pomembno je v dobri veri izvajati mednarodne sporazume, na primer Prespanski sporazum in sporazum o prijateljstvu, dobrososedskih odnosih in sodelovanju z Bolgarijo;

72. priznava, da obstajajo različne razlage o zgodovinskih značilnostih makedonske družbe; poudarja, da namen tega poročila ni vnaprej določati ali omejevati akademski diskurz o teh vprašanjih, ravno tako pa te razlage ne vplivajo na oceno napredka Severne Makedonije v

---

10 Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

11 Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

procesu pristopa k EU, ki še vedno temelji na københavnskih merilih in načelih dobrososedskih odnosov; poziva vse strani, naj nadaljujejo delo skupne večdisciplinarne strokovne komisije za zgodovinska in izobraževalna vprašanja Bolgarije in Severne Makedonije ter v dobri veri izpolnjujejo njeno poslanstvo, da bi tako zbližali družbe; obsoja vse poskuse nadomestitve zgodovinskih spomenikov in/ali artefaktov, vključno z uničenjem pristne kulturne dediščine; obžaluje uničenje in ponarejanje bolgarskih napisov;

73. izraža globoko zaskrbljenost, ker je zadnja seja skupne medvladne komisije, ustanovljene v skladu s členom 12 pogodbe o prijateljstvu, dobrih sosedskih odnosih in sodelovanju, potekala 17. julija 2022, odtlej pa ni bila organizirana nobena nova seja; poziva vladi Bolgarije in Severne Makedonije, naj hitro organizirata tretjo sejo skupne medvladne komisije, da bi si še naprej prizadevali za začetek izvajanja sporazuma in njegovih protokolov;

74. odločno poziva skupno večdisciplinarno strokovno komisijo za zgodovinska in izobraževalna vprašanja Bolgarije in Severne Makedonije, ustanovljeno na podlagi pogodbe o prijateljstvu, dobrih sosedskih odnosih in sodelovanju z Bolgarijo, naj doseže jasne in oprijemljive rezultate; poudarja, da bi morala besedila odražati razlago zgodovinskih dejstev in številk iz skupne zgodovine obeh narodov ter temeljiti na objektivnih, verodostojnih in z dokazi podprtih zgodovinskih virih in dokumentih, znanstveni razlagi ter zgodovinskih dogodkih, kot je določeno v drugem protokolu k pogodbi z Bolgarijo;

75. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so vezi med Severno Makedonijo in srbsko vlado, ki si prizadeva za neliberalno agendo, vse močnejše; prav tako svari pred vse večjim gospodarskim in političnim vplivom Kitajske v regiji, zlasti prek infrastrukturnih projektov in posojil; je prav tako zaskrbljen zaradi poročil o ruskih prizadevanjih za širjenje vpliva v Severni Makedoniji; poziva EU, naj podpre Severno Makedonijo pri krepitvi odpornosti proti zunanjemu vplivanju, ki se izvaja prek verskih mrež; izraža zaskrbljenost zaradi diskurza, ki se spodbuja v regiji in postavlja pod vprašaj suverenost in ozemeljsko celovitost držav, vključno s tako imenovanim srbskim svetom;

76. opozarja, da je treba odpreti arhive jugoslovanske tajne službe (UDBA in KOS) v Severni Makedoniji in Srbiji; poudarja, da je treba te arhive odpreti po vsej regiji, da bi pregledno obravnavali totalitarno preteklost in s tem okrepili demokracijo, prevzemanje odgovornosti in institucije na Zahodnem Balkanu;

77. pozdravlja močno in dolgotrajno usklajenost Severne Makedonije z zunanjo, varnostno in obrambno politiko EU, tudi glede omejevalnih ukrepov; vendar obžaluje, da se je pri pomembnih glasovanjih v mednarodnih organih povečalo število vzdržanih glasov, namesto da bi se upoštevalo večinsko stališče EU; zato poziva vlado Severne Makedonije, naj se v primeru dvoma uskladi z večinskim stališčem v

EU; poudarja geostrateški pomen Severne Makedonije in njeno pomembno vlogo kot članica Nata; pozdravlja dejavno sodelovanje države v misijah in operacijah EU v okviru skupne varnostne in obrambne politike ter njen prispevek k vodilni vlogi EU pri ohranjanju miru, preprečevanju konfliktov in mednarodnem kriznem upravljanju; pozdravlja pripravljenost Severne Makedonije, da okrepi sodelovanje z EU v okviru partnerstva na področju varnosti in obrambe;

°

° °

78. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje predsedniku Evropskega sveta, Svetu, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic ter predsedniku, vladi in sobranju Republike Severne Makedonije.